

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО – ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

«серпень» 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«31» серпень 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

«31» серпень 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ТЕХНОЛОГІЯ ТА ПРАКТИКА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)

галузь знань – 02 культура і мистецтво

спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

освітньо-професійна програма - «Менеджмент соціокультурної діяльності»

кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції і (год.)	Пр. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, КПЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз./ Залік (сем.)
Денна	1	2	46	44	5	12	73	180	екз.2
Заочна	1	2	8	4	-	-	168	180	екз.2

Тернопіль – ЗУНУ
2023

31.08.2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 10 від 23 червня 2023 р.

Робочу програму склав старший викладач кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності Григорій Платонович Шергей.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності, протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Зав. кафедри, кандидат іст. наук, доцент

Ірина НЕДОШИТКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності», протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності
канд. іст. наук, доцент

Олена СТЕФАНИШИН

Гарант ОПІ
канд. іст. наук, доцент

Олена СТЕФАНИШИН

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Технологія та практика соціокультурної діяльності»**

1. Опис дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

Дисципліна «Технологія та практика соціокультурної діяльності»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 6	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Статус дисципліни <i>обов'язкова</i> Мова навчання <i>українська</i>
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 028 Менеджмент соціокультурної діяльності	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 4	Освітньо-професійна програма: «Менеджмент соціокультурної діяльності»	Лекції: <i>Денна – 46</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 44</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 180	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 73</i> <i>(тренінг, КПІЗ – 12 год)</i> <i>Заочна – 168 год.</i> Індивідуальна робота – <i>3 год</i>
Тижневих годин – 12, з них аудиторних – 6		Вид підсумкового контролю: <i>Денна – екзамен</i> <i>Заочна – екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Ефективна організація соціокультурної діяльності є важливим чинником нормального функціонування та прогресу суспільства. Саме тому постає необхідність вирішення цілеспрямованих та науково обґрунтованих практичних завдань у соціокультурній сфері, які б відповідали реальним інтересам, потребам та запитам людей.

Метою вивчення дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності» є формування у студентів системи знань про сутність, види, форми, засоби, методи і технології соціокультурної діяльності, а також набуття практичних навичок організації та реалізації соціокультурних проектів і заходів. Особлива увага приділяється вивченню сучасних інноваційних підходів у соціокультурній сфері. Студенти опановують навички застосування інтерактивних форм роботи, що в комплексі взаємопов'язаних методів сприятиме всебічному гармонійному розвитку особистості та поширенню культурних цінностей у суспільстві.

2.2. Завданнями вивчення дисципліни є:

- розглянути історичні, теоретичні та наукові основи соціокультурної діяльності;
- ознайомитися із основними концепціями діяльності у соціокультурній сфері;
- ознайомитися з рівнями соціокультурної діяльності, з'ясувати особливості форм організації соціокультурної діяльності;
- вивчити засобами і методи соціокультурної діяльності;
- розглянути різновиди технологій соціокультурної діяльності та зрозуміти особливості їх застосування;
- з'ясувати сутність соціокультурного середовища;
- визначити суб'єкти та об'єкти соціокультурної діяльності;
- розглянути основні елементи ресурсної бази соціокультурної діяльності;
- ознайомитися зі специфікою діяльності закладів культури як центрів соціокультурної роботи;
- розглянути особливості технології та практики соціокультурної роботи у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організаціях
- визначити критерії оцінки статусу фахівця соціокультурної діяльності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК4. Вміння використовувати адекватний професійний інструментарій для розробки та оперативного управління соціокультурними проектами.

СК11. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

СК16. Здатність створювати соціокультурні послуги.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

«Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Історія та культура України», «Філософія», «Психологія професійної діяльності», «Історія та теорія соціокультурної діяльності», «Вступ до фаху».

2.5. Результати навчання.

ПР1. Визначати базові професійні поняття та використовувати термінологічний апарат менеджера соціокультурної діяльності.

ПР2. Збирати та впорядковувати інформацію.

ПР4. Здійснювати практичну діяльність відповідно до чинного законодавства.

ПР6. Класифікувати та знаходити інноваційні рішення для створення, реалізації і забезпечення соціокультурних потреб людини.

ПР8. Визначати соціокультурний потенціал різних стейкхолдерів культурного життя.

ПР9. Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію.

ПР10. Вивчати, узагальнювати та адаптовувати найкращий досвід соціокультурної розбудови.

ПР11. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

ПР15. Вміти встановлювати діалог з різними професійними суб'єктами та групами.

ПР16. Знати як застосувати сучасні технології управління людськими ресурсами.

3. Програма навчальної дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

Змістовий модуль 1. Історичні, теоретичні та наукові засади соціокультурної діяльності

Тема 1. Вступ до курсу «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

Мета та завдання дисципліни. Предмет, зміст, структура курсу. Основні терміни і поняття. Рекомендовані джерела інформації. Специфіка й значення даної дисципліни у професійній діяльності менеджера соціокультурної діяльності.

Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціокультурної діяльності

Періодизація історії соціокультурної діяльності. Соціокультурогенез у первісну добу. Практика соціокультурної діяльності Княжої доби. Особливості розвитку культури та суспільного життя на українських землях у XIV – середині XVII ст. Вплив військово-політичних, економічних, культурно-побутових традицій козацтва на розвиток соціокультурної сфери даного періоду. Соціокультурна діяльність у період національного відродження кн. XVII – поч. XX ст. Розвиток професійної соціально-культурної діяльності в Україні з XIX ст. до початку XX ст. Соціально-культурні процеси в Україні 20-ті – 80-ті рр. XX ст. Сучасні тенденції розвитку соціокультурної сфери в Україні.

Тема 3. Теоретичні основи соціокультурної діяльності

Основні та допоміжні терміни соціокультурної діяльності. Вихідні теоретичні основи. Формування понятійно-категоріального апарату СКД. Допоміжний тезаурус СКД. Зміст процесу соціокультурної діяльності. Параметри соціокультурного впливу.

Тема 4. Наукові засади соціокультурної діяльності

Соціокультурна діяльність як складова частина загальної культури людського суспільства. Різноманітність підходів до наукового вивчення і обґрунтування соціокультурних явищ. Філософське розуміння СКД. Педагогічні основи СКД. Психологічний сенс СКД. Соціологічні засади СКД. Економічні основи СКД. Правова база СКД.

Тема 5. Основні концепції діяльності у соціокультурній сфері.

Наукове обґрунтування соціокультурної діяльності. Загальні *принципи* соціокультурної діяльності. Гуманістичний характер змісту соціокультурної діяльності. Характеристика основних функцій соціокультурної діяльності. Сутність основних концепцій соціокультурної діяльності. Сфери діяльності СКД.

Змістовий модуль 2. Інструментарій соціокультурної діяльності

Тема 6. Рівні і форми соціокультурної діяльності

Способи класифікації рівнів соціокультурної діяльності (змістом творчих елементів; ступенем розвитку форм; готовності до практичного використання.). Критерії готовності соціокультурного заходу. Форми організації соціокультурної діяльності (концерти, спектаклі, сеанси, покази, перегляди, екскурсії, вечори,

виставки, зустрічі, композиції, конференції, ігри, конкурси, дні, заняття, лекції, консультації тощо).

Тема 7. Засоби соціокультурної діяльності

Засоби, інструменти, за допомогою яких здійснюється соціокультурна діяльність. Художні, технічні, матеріальні засоби соціокультурної діяльності, фінансове та інформаційне забезпечення.

Тема 8. Методи соціокультурної діяльності

Поняття методу СКД. Універсальні методи СКД. Загальнопедагогічні методи, методи формування суспільної свідомості, методи стимулювання розвитку особистості, методи організації творчої діяльності, методи управління.

Тема 9. Технології соціокультурної діяльності

Технології соціокультурної діяльності. Класифікація технологій, що використовуються в соціокультурному просторі. Структура й етапи технологічного процесу. Основні групи технологій СКД: загальні, функціональні і диференційовані. Культуротворчі технології, рекреативно-оздоровчі технології, соціально-захисні та реабілітаційні технології, інформаційних технології, проектні технології, управлінські технології, соціальні технології.

Тема 10. Соціокультурне середовище

Сутність соціокультурного середовища. Основні характеристики соціокультурного середовища: соціальна інфраструктура, економічні умови, політична ситуація, інформаційне поле, соціальна структура, культурні традиції та норми поведінки, мистецькі надбання та культурні цінності, міжособистісні стосунки в суспільстві. Вплив соціальних, культурних і політичних умов на соціокультурне середовище.

Змістовий модуль 3. Інфраструктура соціокультурної діяльності

Тема 11. Людина як суб'єкт і об'єкт соціокультурної діяльності

Умови суб'єктно-об'єктної приналежності людини як учасника соціокультурної діяльності. Основні прояви людини як суб'єкта СКД: створення культурних цінностей, організація і управління закладами культури, розробка та реалізація соціокультурних проектів і програм, дослідження і проектування соціокультурних процесів. Основні прояви людини як об'єкта СКД: споживання та засвоєння культурної спадщини, участь в аматорській творчості, гуртках, студіях за інтересами, отримання соціокультурних послуг, включення в різні види культурно-дозвілєвої діяльності

Тема 12. Соціальні групи як суб'єкти і об'єкти соціокультурної діяльності

Цілі, форми і зміст участі соціальних груп у соціокультурній діяльності. Створення культурних цінностей певними соціальними групами. Ініціація та реалізація соціокультурних проектів громадськими організаціями. Транслявання соціальними інститутами культурних зразків і норм. Спрямування соціокультурної роботи на конкретні соціальні групи. Надання культурних послуг та можливостей для

дозвілля різним верствам суспільства. Формування спеціальних соціокультурних програм для певних соціальних груп.

Тема 13. Сім'я як суб'єкт соціокультурної діяльності

Основні характеристики сім'ї як соціально-культурного інституту суспільства. Сім'я як важливий суб'єкт соціокультурної діяльності, осередок збереження і трансляції культури. Сімейні традиції та свята як прояв народної культури. Специфіка застосування найефективніших форм соціокультурної діяльності у сімейному вихованні

Тема 14. Ресурсна база соціокультурної діяльності

Основні елементи ресурсної бази соціокультурної діяльності: нормативно-правову, кадровий ресурс, система підготовки спеціалістів, фінансовий, матеріально-технічний і творчий ресурси, організаційні умови діяльності.

Тема 15. Центри соціокультурної роботи

Характеристика основних видів закладів культури. Правовий статус закладів культури. Особливості державного регулювання закладів культури. Розуміти зміст і напрями роботи культурних центрів, науково-просвітницьких центрів та організацій. Основні завдання центрів соціокультурної роботи.

Змістовий модуль 4. Прикладна соціокультурна діяльність

Тема 16. Зміст соціокультурних практик

Термін «соціокультурні практики». Форми реалізації соціокультурної діяльності: організація заходів, подій у сфері культури, робота гуртків, студій, клубів за інтересами, інтерактивні та анімаційні програми, виставкова діяльність, освітні програми, тренінги, майстер-класи, реалізація соціокультурних проектів, інноваційні форми роботи, волонтерство у сфері культури, культурно-просвітницька робота, надання соціокультурних послуг

Тема 17. Організація соціокультурної роботи у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організаціях

Зміст, функції та основні напрями соціокультурної діяльності у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організацій. Особливості технології та практики соціокультурної роботи у закладах даного типу.

Тема 18. Соціокультурна практика центрів культури, театрів, музеїв, студій, бібліотек

Технології та практики соціокультурної роботи у центрах культури: клубні технології (створення гуртків, клубів за інтересами); освітні технології (лекції, тренінги, майстер-класи); художньо-творчі (організація виставок, концертів, виставка).

Характерні технології та практики СКД для театрів: технології організації глядацької аудиторії; просвітницькі технології (лекції, екскурсії, зустрічі з акторами). Технології використовувати у музеях: технології створення експозицій, виставок; екскурсійні технології; освітні програми для відвідувачів. Характерний вибір для студій: технології навчання різним видам мистецтва; організація концертної діяльності. У

бібліотеках поширені технології роботи з читачами; просвітницькі та освітні технології.

Тема 19. Соціокультурна діяльність парків культури та відпочинку, рекреаційно-оздоровчих і санітарно-курортних закладів

Спеціальні технології соціокультурної діяльності у парках культури та відпочинку: культурно-масові технології (концерти, вистави, свята); розважальні технології (атракції, квести, конкурси); просвітницькі технології (лекції, майстер-класи). Застосування технологій анімаційної діяльності, спортивно-оздоровчих технологій, психологічних тренінгів і практик у рекреаційно-оздоровчих закладах. Поєднання технології оздоровлення, відпочинку та розвитку особистості у санаторно-курортних закладах.

Тема 20. Статус фахівця соціокультурної діяльності

Поняття статусу спеціаліста соціокультурної діяльності. Характеристика професійного, посадового, соціального, правового, економічного, творчого, комунікативного статусу. Основні критерії оцінки статусу.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Технологія та практика соціокультурної діяльності»
(денна форма навчання)**

	<i>Кількість годин</i>					
	Лекції	Прак-тичні заняття	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	Само-стійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Історичні теоретичні та наукові засади соціокультурної діяльності						
Тема 1. Вступ до курсу «Технологія та практика соціокультурної діяльності»	2	2			3	Поточне опитування
Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціокультурної діяльності	2	2			4	Поточне опитування
Тема 3. Теоретичні основи соціокультурної діяльності	2	2			4	Поточне опитування
Тема 4. Наукові засади соціокультурної діяльності	2	2			4	Поточне опитування
Тема 5. Основні концепції діяльності у соціокультурній сфері	2	2			4	Поточне опитування
Змістовий модуль 2. Інструментарій соціокультурної діяльності						
Тема 6. Рівні і форми соціокультурної діяльності	2	2			4	Поточне опитування
Тема 7. Засоби соціокультурної діяльності	2	2			4	Поточне опитування
Тема 8. Методи соціокультурної діяльності	2	2	1	3	3	Поточне опитування
Тема 9. Технології соціокультурної діяльності	4	2			4	Поточне опитування
Тема 10. Соціокультурне середовище	2	2			4	Поточне опитування
Змістовий модуль 3. Інфраструктура соціокультурної діяльності						
Тема 11. Людина як суб'єкт і об'єкт соціокультурної діяльності	2	2			3	Поточне опитування
Тема 12. Соціальні групи як суб'єкти і об'єкти соціокультурної діяльності	2	2			3	Поточне опитування
Тема 13. Сім'я як суб'єкт соціокультурної діяльності	2	2	1	3	3	Поточне опитування
Тема 14. Ресурсна база соціокультурної діяльності	2	2			4	Поточне опитування
Тема 15. Центри соціокультурної роботи	4	4			4	Поточне опитування
Змістовий модуль 4. Прикладна соціокультурна діяльність						
Тема 16. Зміст соціокультурних практик	4	4			5	Поточне опитування
Тема 17. Організація соціокультурної роботи у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організаціях.	2	2		3	4	Поточне опитування
Тема 18. Соціокультурна практика центрів культури, театрів, музеїв, студій, бібліотек	2	2	1		4	Поточне опитування
Тема 19. Соціокультурна діяльність парків культури та відпочинку, рекреаційно-оздоровчих і санітарно-курортних закладів	2	2			4	Поточне опитування
Тема 20. Статус фахівця соціокультурної діяльності	2	2			5	Поточне опитування
Разом	46	44	3	12	77	Екзамен

(заочна форма навчання)

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Сам. робота	Контрольні заходи
Тема 1. Вступ до курсу «Технологія та практика соціокультурної діяльності»	2	1	8	Поточне опитування, практичні завдання
Тема 2. Історичні аспекти розвитку соціокультурної діяльності			8	
Тема 3. Теоретичні основи соціокультурної діяльності			10	
Тема 4. Наукові засади соціокультурної діяльності			9	
Тема 5. Основні концепції діяльності у соціокультурній сфері			9	
Тема 6. Рівні і форми соціокультурної діяльності	2	1	10	
Тема 7. Засоби соціокультурної діяльності			8	
Тема 8. Методи соціокультурної діяльності			10	
Тема 9. Технології соціокультурної діяльності			10	
Тема 10. Соціокультурне середовище			9	
Тема 11. Людина як суб'єкт і об'єкт соціокультурної діяльності	2	1	8	
Тема 12. Соціальні групи як суб'єкти і об'єкти соціокультурної діяльності			10	
Тема 13. Сім'я як суб'єкт соціокультурної діяльності			8	
Тема 14. Ресурсна база соціокультурної діяльності			9	
Тема 15. Центри соціокультурної роботи			10	
Тема 16. Зміст соціокультурних практик	2	1	8	
Тема 17. Організація соціокультурної роботи у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організаціях.			10	
Тема 18. Соціокультурна практика центрів культури, театрів, музеїв, студій, бібліотек			9	
Тема 19. Соціокультурна діяльність парків культури та відпочинку, рекреаційно-оздоровчих і санітарно-курортних закладів			9	
Тема 20. Статус фахівця соціокультурної діяльності			8	
Підсумковий контроль	8	4	180	Екзамен

5. Тематика практичних завдань

Практичне заняття № 1

Тема. Вступ до курсу «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

Мета: ознайомлення студентів з навчальними характеристиками курсу.

Питання для обговорення:

1. Мета та завдання дисципліни.
2. Предмет, зміст, структура курсу.
3. Основні терміни і поняття.
4. Рекомендовані джерела інформації.
5. Специфіка й значення даної дисципліни у професійній діяльності менеджера соціокультурної діяльності.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Міждисциплінарний характер курсу

Практичне заняття № 2

Тема. Історичні аспекти розвитку соціокультурної діяльності

Мета: розглянути історичні особливості розвитку соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Періодизація історії соціокультурної діяльності.
2. Соціокультурогенез у первісну добу.
3. Практика соціокультурної діяльності Княжої доби.
4. Особливості розвитку культури та суспільного життя на українських землях у XIV – середині XVII ст.
5. Вплив військово-політичних, економічних, культурно-побутових традицій козацтва на розвиток соціокультурної сфери даного періоду.
6. Соціокультурна діяльність у період національного відродження кн. XVII – поч. XX ст.
7. Розвиток професійної соціально-культурної діяльності в Україні з XIX ст. до початку XX ст.
8. Соціально-культурні процеси в Україні 20-ті – 80-ті рр. XX ст.
9. Сучасні тенденції розвитку соціокультурної сфери в Україні.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Соціокультурна місія української діаспори

Практичне заняття № 3

Тема. Теоретичні основи соціокультурної діяльності

Мета: з'ясувати сутність найбільш основних та допоміжних термінів соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Вихідні теоретичні основи
2. Понятійно-категоріальний апарат СКД.
3. Допоміжний тезаурус СКД.
4. Зміст процесу соціокультурної діяльності.
5. Параметри соціокультурного впливу.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Категорії драматургії і режисури в соціокультурній діяльності

Практичне заняття № 4

Тема. Наукові засади соціокультурної діяльності

Мета: визначити різноманітність підходів до наукового вивчення і обґрунтування соціокультурних явищ.

Питання для обговорення:

1. Філософське розуміння СКД.
2. Педагогічні основи СКД.
3. Психологічний сенс СКД.
4. Соціологічні засади СКД.
5. Економічні основи СКД.
6. Правова база СКД.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Міждисциплінарний характер курсу

Практичне заняття № 5

Тема. Основні концепції діяльності у соціокультурній сфері

Мета: ознайомлення із основними концепціями діяльності у соціокультурній сфері

Питання для обговорення:

1. Наукове обґрунтування соціокультурної діяльності.
2. Загальні *принципи* соціокультурної діяльності:
  - діяльнісна;
  - медико-біологічна;
  - культурологічна;
  - екологічна;
  - психологічна;
  - техніко-економічна;
  - соціально-управлінська
3. Характеристика ключових функцій соціокультурної діяльності.
4. Сутність основних концепцій соціокультурної діяльності.
5. Сфери діяльності СКД.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Гуманістичний характер змісту соціокультурної діяльності.

Практичне заняття № 6

Тема. Рівні і форми соціокультурної діяльності

Мета: розглянути рівні соціокультурної діяльності, з'ясувати особливості форм організації СКД.

Питання для обговорення:

1. Рівні соціокультурної діяльності.
2. Критерії готовності соціокультурного заходу.
3. Форми організації соціокультурної діяльності:
  - концерти;
  - спектаклі;
  - сеанси, покази, перегляди;
  - екскурсії;
  - виставки;

- конференції;
- ігри, конкурси;
- заняття, лекції, консультації.

Питання, винесені на самостійне опрацювання
Інноваційні форми організації соціокультурної діяльності

Практичне заняття № 7

Тема. Засоби соціокультурної діяльності

Мета: ознайомитися із засобами соціокультурної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Художні засоби СКД;
2. Технічні засоби СКД;
3. Матеріальні засоби засоби СКД;
4. Фінансові засоби СКД;
5. Інформаційне засоби СКД.

Питання, винесені на самостійне опрацювання
Програмне забезпечення для створення презентацій, відеороликів, анімації.

Практичне заняття № 8

Тема. Методи соціокультурної діяльності

Мета: опрацювати методи соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Поняття методу СКД.
2. Універсальні методи СКД.
3. Загально педагогічні методи;
4. Методи формування суспільної свідомості;
5. Методи стимулювання розвитку особистості;
6. Методи організації творчої діяльності;
7. Методи управління.

Питання, винесені на самостійне опрацювання
SWOT-аналіз соціокультурного середовища
Методики використання фольклору в соціокультурній роботі
Методики виховної роботи засобами культури

Практичне заняття № 9

Тема. Технології соціокультурної діяльності

Мета: розглянути різновиди технологій соціокультурної діяльності та особливості їх застосування.

Питання для обговорення:

1. Культуротворчі технології
2. Рекреативно-оздоровчі технології;
3. Соціально-захисні та реабілітаційні технології;
4. Інформаційні технології;
5. Проєктні технології;
6. Управлінські технології;
7. Соціальні технології.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Технології анімаційної діяльності - проведення інтерактивних програм.

Практичне заняття № 10

Тема. Соціокультурне середовище

Мета: Сутність соціокультурного середовища.

Питання для обговорення:

1. Сутність соціокультурного середовища.
2. Основні характеристики соціокультурного середовища:
  - соціальна інфраструктура;
  - економічні умови;
  - політична ситуація;
  - інформаційне поле;
  - соціальна структура;
  - культурні традиції та норми поведінки;
  - мистецькі надбання та культурні цінності;
  - міжособистісні стосунки в суспільстві.
3. Вплив соціальних, культурних і політичних умов на соціокультурне середовище.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Вплив соціокультурного середовища на формування свідомості та особистісний розвиток людини.

Економіка культури в сучасному світі

Практичне заняття № 11

Тема. Людина як суб'єкт і об'єкт соціокультурної діяльності

Мета: розглянути умови суб'єктно-об'єктної приналежності людини як учасника соціокультурної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Основні прояви людини як суб'єкта СКД:
  - створення культурних цінностей;
  - організація і управління закладами культури;
  - розробка та реалізація соціокультурних проектів і програм;
  - дослідження і проектування соціокультурних процесів.
2. Основні прояви людини як об'єкта СКД:
  - споживання та засвоєння культурної спадщини;
  - участь в аматорській творчості, гуртках, студіях за інтересами тощо;
  - отримання соціокультурних послуг;
  - включення в різні види культурно-дозвілєвої діяльності.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Основні характеристики соціокультурної адекватності людей.

Практичне заняття № 12

Тема. Соціальні групи як суб'єкти і об'єкти соціокультурної діяльності

Мета: з'ясувати особливості соціальних груп як суб'єктів і об'єктів соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Цілі, форми і зміст участі соціальних груп у соціокультурній діяльності.

2. Соціальні групи як суб'єкт СКД.
3. Соціальні групи як об'єкт СКД.

Практичне заняття № 13

Тема. Сім'я як суб'єкт соціокультурної діяльності

Мета: проаналізувати особливості сім'ї як суб'єкта соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Основні характеристики сім'ї як соціально-культурного інституту суспільства.
2. Сім'я як важливий суб'єкт соціокультурної діяльності, осередок збереження і трансляції культури.
3. Сімейні традиції та свята як прояв народної культури.
4. Специфіка застосування найефективніших форм соціокультурної діяльності у сімейному вихованні

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Сімейна аматорська творчість

Практичне заняття № 14

Тема. Ресурсна база соціокультурної діяльності

Мета: опрацювати ресурсну базу соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Поняття «ресурсна база» СКД.
2. Основні елементи ресурсної бази соціокультурної діяльності:
  - нормативно-правовий;
  - кадровий ресурс;
  - система підготовки спеціалістів;
  - фінансовий ресурс;
  - матеріально-технічний ресурс;
  - творчий ресурс;
  - організаційні умови діяльності.

Практичне заняття № 15

Тема 15. Центри соціокультурної роботи

Мета: ознайомити студентів зі специфікою діяльності закладів культури як центрів соціокультурної роботи.

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних видів закладів культури.
2. Правовий статус закладів культур.
3. Особливості державного регулювання закладів культури.
4. Зміст і напрями роботи культурних центрів, науково-просвітницьких центрів та організацій.
5. Основні завдання центрів соціокультурної роботи.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Формування іміджу закладу соціокультурної сфери

Практичне заняття № 16

Тема. Зміст соціокультурних практик

Мета: з'ясування сутності і форм реалізації соціокультурної діяльності

Питання для обговорення:

1. Термін «соціокультурні практики».
2. Форми реалізації соціокультурної діяльності:
  - організація заходів, подій у сфері культури;
  - робота гуртків, студій, клубів за інтересами;
  - інтерактивні та анімаційні програми;
  - виставкова діяльність;
  - освітні програми, тренінги, майстер-класи;
  - реалізація соціокультурних проектів;
  - інноваційні форми роботи;
  - культурно-просвітницька робота;
  - надання соціокультурних послуг.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Волонтерський рух у сфері культури

Практичне заняття № 17

Тема. Організація соціокультурної роботи у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організаціях

Мета: з'ясувати особливості технології та практики соціокультурної роботи у державних, галузевих, муніципальних закладах культури та громадських організаціях

Питання для обговорення:

1. Зміст соціокультурної діяльності у державних, галузевих, муніципальних закладів культури та громадських організацій.
2. Функції соціокультурної діяльності у державних, галузевих, муніципальних закладів культури та громадських організацій.
3. Основні напрями соціокультурної діяльності у державних, галузевих, муніципальних закладів культури та громадських організацій.
4. *Питання, винесені на самостійне опрацювання*

Закордонний досвід діяльності центрів соціокультурної діяльності

Практичне заняття № 18

Тема. Соціокультурна практика центрів культури, театрів, музеїв, студій, бібліотек

Мета: ознайомитися із спеціальними технологіями соціокультурної діяльності, що використовуються у практичній діяльності центрів культур, музеїв, театрів, студій, бібліотек.

Питання для обговорення:

1. Технології та практики соціокультурної роботи у центрах культури:
  - клубні технології (створення гуртків, клубів за інтересами);
  - освітні технології (лекції, тренінги, майстер-класи);
  - художньо-творчі (організація виставок, концертів).
2. Характерні технології та практики СКД для театрів:
  - технології організації глядацької аудиторії;
  - просвітницькі технології (лекції, екскурсії, зустрічі з акторами).
3. Технології використовувани у музеях:
  - технології створення експозицій, виставок;
  - екскурсійні технології;

- освітні програми для відвідувачів.
4. Характерний вибір технологій для студій:
    - технології навчання різним видам мистецтва; організація концертної діяльності.
  5. Технології соціокультурної роботи у бібліотеках.
Питання, винесені на самостійне опрацювання
 Використання штучного інтелекту у соціокультурній роботі

Практичне заняття № 19

Тема. Соціокультурна діяльність парків культури та відпочинку, рекреаційно-оздоровчих і санітарно-курортних закладів

Мета:

Питання для обговорення:

1. Спеціальні технології соціокультурної діяльності у парках культури та відпочинку:
  - культурно-масові технології (концерти, вистави, свята);
  - розважальні технології (атракції, квести, конкурси);
  - просвітницькі технології (лекції, майстер-класи).
2. Особливості застосування технологій у рекреаційно-оздоровчих закладах:
  - технології анімаційної діяльності;
  - спортивно-оздоровчі технології;
  - психологічні тренінги і практики.
3. Поєднання технології оздоровлення, відпочинку та розвитку особистості у санаторно-курортних закладах:
  - культурно-дозвіллеві технології;
  - лікувально-оздоровчі технології;
  - психотерапевтичні практики.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Особливості застосування технологій та практик соціокультурної діяльності в інноваційних парках

Технології нейромаркетинг в соціокультурній сфері

Практичне заняття № 20

Тема. Статус фахівця соціокультурної діяльності

Мета: ознайомитися із основними характеристиками та критеріями статусу фахівця соціокультурної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Поняття статусу фахівця соціокультурної діяльності.
2. Характеристика основних аспектів комплексності статусу фахівця соціокультурної діяльності:
  - професійного;
  - посадового;
  - соціального;
  - правового;
  - економічного;
  - творчого;
  - комунікативного.

3. Основні критерії оцінки статусу.

Питання, винесені на самостійне опрацювання

Гендерний чинник при визначенні статусу фахівця соціокультурної діяльності.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

Комплексне практичне індивідуальне завдання є видом поза аудиторної роботи студентів і виконуються ними самостійно у вигляді презентації з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних засобів.

Метою КППЗ є оволодіння навичками самостійного вивчення програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, стимулювання творчості студентів і закладання підвалин для їх подальшої науково-дослідної роботи. Виконання КППЗ – важлива та обов'язкова складова курсу, один із залікових кредитів із дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності»

Електронна презентація (лат. praesento – передаю) – це інноваційний спосіб публічного подання інформації за допомогою мультимедійних технологій, які уможливають одночасне зорове, слухове, кінестетичне сприйняття інформації.

Підготовка якісної презентації здійснюється поетапно:

1 етап – концептуальне проектування: формування концепції, образу аудіовізуального продукту, визначення його структури, змістової спрямованості, мети, складання сценарію презентації та ескізу продукту, вибір форми та стилю подання наукової інформації;

2 етап – власне проектування: створення шаблонів, заготовок слайдів й основних інформаційних компонентів (текстових фрагментів, графічних об'єктів), наповнення їх відповідним змістом;

3 етап – реалізація задуму: виголошення наукової доповіді з використанням технічних засобів наочності;

4 етап – аналіз результатів: самооцінка й оцінювання учасниками.

Найважливіші принципи розроблення електронних презентацій:

- *оптимальний обсяг*: слайди мають виконувати функцію доповнення, уточнення інформації, тому не повинні бути некоментованих слайдів; велика кількість слайдів викликає втому і відволікає від суті дослідження;

- *урахування інтелектуального горизонту аудиторії* (рівня підготовленості публіки): кожне слово, твердження, поняття, схема, графік повинні бути зрозумілими присутнім; абстрактні положення потрібно супроводжувати конкретними фактами, цитатами, відеофрагментами;

- *науковість і достовірність*: інформація у вигляді яскравих динамічних зображень не повинна суперечити чи спотворювати реальні факти, має бути однозначною, текстові матеріали повинні бути грамотними;

- *логічність*: між поданим у вигляді тверджень та ілюстрацій матеріалом, викладеними поняттями повинні легко простежуватися причинно-наслідкові зв'язки; кожна частина аудіовізуальної інформації має бути завершеним мікроповідомленням;

- *урахування особливостей «екранної комунікації»* (сприйняття інформації з екрана): читання є тривалішим процесом, аніж споглядання, тому текстову інформацію слід мінімізувати, натомість скористатися схемами, діаграмами, рисунками, фотографіями, анімацією, фрагментами фільмів; повинен бути

продуманий темпоритм появи різних елементів презентації, їх послідовності, використання анімаційних прийомів (ефектів раптовості, плинності, мерехтіння тощо);

• *естетичність*: розмір шрифту текстового матеріалу повинен бути таким, щоб літерна інформація добре сприймалася навіть у великому приміщенні; домірність кольорів, витриманість стилю в оформленні слайдів, тон не повинен відволікати увагу від розташованого на ньому тексту.

- Оцінюється електронна презентація за такими критеріями:
- логічність у викладі наукової інформації;
- якість оформлення матеріалів;
- відповідність форми і змісту;
- ступінь емоційного впливу на аудиторію.

ВАРІАНТИ КПЗ

1. Психологія мотивації в соціокультурній діяльності
2. Педагогічні технології в роботі закладів культури
3. Філософські засади соціокультурної роботи
4. Культурологічні засади соціокультурної роботи
5. Мистецтво як засіб соціокультурної реабілітації
6. Використання народних традицій у сучасній соціокультурній діяльності
7. Інноваційні технології в культурно-освітній роботі
8. Інтерактивні технології в соціокультурній роботі
9. Методика підготовки та проведення масових заходів
10. Технології PR та реклами в соціокультурній сфері
11. Методика вивчення інтересів та потреб аудиторії
12. Технології планування соціокультурних заходів
13. Методи мотивації в соціокультурній діяльності
14. Технології соціокультурної анімації
15. Методика організації виставкової діяльності
16. Технології соціокультурної реабілітації
17. Методика культурно-просвітницької роботи
18. Технології залучення волонтерів у соціокультурну сферу
19. Використання нейромаркетингу в соціокультурній сфері
20. Застосування штучного інтелекту при плануванні соціокультурних заходів

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Головна мета проведення самостійної роботи полягає у необхідності більш детальнішого розгляду тематики курсу з використанням рекомендованих матеріалів і виконанням практичних завдань.

Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Самостійна робота студентів із дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності» передбачає:

- активний діалог між викладачем та студентом у процесі навчальної діяльності;
- опрацювання навчальної літератури з курсу;
- самостійне вивчення окремих питань з дисципліни;
- виконання практичних завдань;
- підготовка письмових повідомлень (рефератів, повідомлень, доповідей статей, тез тощо);
- виконання творчих завдань (складання кросвордів, тестів, підготовка до тренінгів та ін.)

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ВИНЕСЕНИХ НА САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

№ п/п	Тематика
1.	Міждисциплінарний характер курсу
2.	Соціокультурна місія української діаспори
3.	Категорії драматургії і режисури в соціокультурній діяльності
4.	Гуманістичний характер змісту соціокультурної діяльності.
5.	Інноваційні форми організації соціокультурної діяльності
6.	SWOT-аналіз соціокультурного середовища
7.	Методики використання фольклору в соціокультурній роботі
8.	Менеджмент персоналу в закладах культури
9.	Методики виховної роботи засобами культури
10.	Вплив соціокультурного середовища на формування свідомості та особистісний розвиток людини.
11.	Економіка культури в сучасному світі
10.	Основні характеристики соціокультурної адекватності людей.
11.	Сімейна аматорська творчість
12.	Волонтерський рух у сфері культури
13.	Закордонний досвід діяльності центрів соціокультурної діяльності
14.	Формування іміджу закладу соціокультурної сфери
15.	Використання штучного інтелекту у соціокультурній роботі
16.	Технології нейромаркетинг в соціокультурній сфері
17.	Особливості застосування технологій та практик соціокультурної діяльності в інноваційних парках
18.	Гендерний чинник при визначенні статусу фахівця соціокультурної діяльності.

8. Тренінг з дисципліни

Тренінг «Вибір оптимальних методик та технологій організації заходу»

Мета: набуття навичок вибору ефективних методик та технологій організації соціокультурного заходу.

Зміст:

1. *Визначення теми, мети та завдань заходу.*
  - Брейнстормінг тематики заходу.
  - Обговорення актуальності та затребуваності тем.
  - Вибір оптимальної теми шляхом голосування.
  - Формулювання мети та конкретних завдань заходу.
2. *Аналіз цільової аудиторії та її потреб.*
  - Визначення вікових, соціальних, професійних та інших характеристик аудиторії.
  - Виявлення її інтересів, потреб, очікувань.
3. *Вибір оптимального формату заходу.*
  - Огляд можливих форматів (концерт, лекція, майстер-клас, квест тощо).
  - Вибір найбільш доречного формату для конкретної теми та аудиторії.
4. *Підбір інтерактивних методик залучення аудиторії.*
  - Аналіз інтерактивних методів (дискусії, робота в групах, ігри, конкурси тощо).
  - Добір найбільш ефективних з них для обраної теми та формату.
5. *Вибір технічного оснащення та обладнання.*
  - Визначення потрібного обладнання, реквізиту, програмного забезпечення тощо залежно від формату та методик заходу.
6. *Розробка сценарію із використанням обраних методик.*
  - Складання детального сценарію заходу, в якому застосовуються відібрані інтерактивні методики.
7. *Презентація проєктів, обговорення.*
  - Представлення розроблених проєктів.
  - Аналіз та оцінка ефективності обраних підходів.

Формат проведення тренінгу: Робота в малих групах над вибором методик для заданого заходу.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Технологія та практика соціокультурної діяльності» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;

Для активізації процесу навчання при викладенні змісту дисципліни використовуються різноманітні методи навчання, а саме: методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи навчання за джерелом знань (словесні, наочні, практичні).

Зокрема, студенти отримують необхідні з курсу відомості на *проблемних лекціях*, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. Під час таких форм роботи ознайомлення з темою відбувається шляхом акцентування лектором уваги на проблемних питаннях; увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках; розглядаються різні концептуальні підходи до проблеми.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою й змістом, створює можливості колективного вирішення проблем, забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками учасників з приводу проблемних питань; сприяють розвитку критичного мислення студентів, виробленню вміння аргументувати власну думку; вчать оцінювати пропозиції співрозмовників, критично підходити до власних поглядів.

Мозковий штурм як метод розв'язання невідкладних завдань полягає в тому, щоб за обмежений час студенти могли запропонувати якомога більше варіантів вирішення проблеми та здійснити відбір найоптимальніших.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціаліста та передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків у процесі опанування навчального матеріалу.

Презентації використовують для демонстрації аудиторії результатів роботи малих груп, звітів про виконання самостійної роботи тощо.

Банк візуального супроводження сприяє активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності. Лекції та семінарські заняття забезпечуються відповідними мультимедійними презентаціями; забезпечується доступ студентів до комп'ютерної техніки та Інтернету.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20 %	20 %	20 %	40 %	100 %
1. Усне опитування під час занять (10 тем по 5 балів= 50 балів) 2. Письмова робота 50 балів	1. Усне опитування під час занять (10 тем по 5 балів= 50 балів) 2. Письмова робота 50 балів	1. Підготовка КПЗ – max 40 балів. 2. Захист КПЗ – max 40 балів 3. Виконання завдань під час тренінгу =20 балів	1. Тестові завдання (10 тестів по 3 бали = 30 балів) 2. Теоретичне питання 30 балів 3. Практичне завдання 40 балів	100%

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ з/п	Найменування
1	Мультимедійний проектор
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 24. Ст. 168.
2. Про затвердження Положення про Міністерство культури України: постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 495. Офіційний вісник України. 2014. № 81. Ст. 2285.
3. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник. К.: Центр навч. л-ри, 2006. 208 с.
4. Зотов В. М., Клімачова А. В., Таран В. О. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
5. Кочубей Н. В. Соціокультурна діяльність : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2015. 122 с.
6. Менеджмент соціокультурної діяльності / за ред. В. П. Пасічник. Львів : Растр-7, 2018. 208 с. 8.
7. Менеджмент соціокультурної діяльності. Навчально-методичні матеріали / Уклад. О. В. Стефанишин. Тернопіль, 2018. 39 с.
8. Менеджмент соціокультурної діяльності як напрям наукового та технологічного знання. Частина 1. Дидактика, логіка, методологія / за ред. О. Ю. Щербина-Яковлева та ін. Суми : Репозитарій СумДУ, 2018. 207 с.
9. Копієвська О. Культурна функція держави в контексті національного державотворення : монографія. Київ. :НАКККіМ, 2010. 271 с.
10. Методика організації дозвілля різних вікових груп населення. Методичні рекомендації / укл. Л. В. Веклюк. Ужгород, 2015. 22 с. URL: http://zakfolkcenter.at.ua/doc/Metodychka_dozvillya_vikovyh_katehoriy.pdf (дата звернення: 20.08.2022).
11. Практикум із соціокультурної діяльності : конспект лекцій / укладачі Н. Д. Світайло, Т. Л. Повалій. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 38 с.
12. Скрипник Є. М. Управління закладами культури та мистецтв. Чернівці : Рута, 2015. 127 с
13. Сучасний менеджмент у питаннях і відповідях / за заг. ред. А. М. Балашова, Г. Є. Мошека. Київ : Алерта, 2018. 620 с.
14. Цимбалюк Н. М. Дозвілля в Україні. Теоретичні та емпіричні аспекти: монографія. К. : ДАКККіМ, 2003. 224 с.
15. Яременко Н. В. Дозвіллезнавство : навч. посібник. Фастів : Поліфаст, 2007. 460 с.
16. Leisure time in economic evaluation: theoretical and practical considerations. Tokarski, Walter & Zarotis, George F. (2020). Definition, concepts and research about leisure time. 5. 139-149. URL: https://www.researchgate.net/publication/348621913_Definition_concepts_and_research_about_leisure_time (дата звернення: 20.08.2022).